

## De Spoorstraat

Nu ik de Spoorstraat ga bezingen,  
Nu rijzen veel herinneringen,  
Een hele rij van beelden en de namen,  
Van dingen en mensen, die gingen en kwamen,  
En wat mijn oog niet heeft aanschouwd  
Dat hebben anderen mij toevertrouwd;  
Want wat ik U voor ogen tover,  
Daar gingen tachtig jaren over.

Onze straat, als ieder kan weten,  
Heeft niet altijd Spoorstraat geheten;  
Eerst toen de trein begon te lopen,  
Kwam men ertoe, haar zo te dopen.  
Zij was toen langer ook, een hele tijd  
Heeft z'ons tot het station geleid.  
Nu bijna twee jaren geleden  
Heeft men er een stuk afgesneden,  
Dat nu Stationsstraat heet. Waarom?  
Och lieve deugd, vraag niet zo dom!  
U weet toch: "Wat de heren wijzen,  
Dat moeten de gekken prijzen"  
Al gaat de Spoorstraat dan niet tot het spoor,  
Wie daar wezen moet, gaat er toch meest door.  
Ik zal dus bij de Spoorstraat blijven,  
Als ik het verleden ga beschrijven.

Een tachtig jaar geleden was de Weg naar Terborg,-  
Zo heette toen de straat - door de zorg  
Van de gemeente destijds nog met veldkeien bevloerd  
Tot waar een modderweg tussen de hoven door heeft gevoerd  
Een de paaltjesweg begon. Later werd, U wel bekend,  
Zij van Brabantse keien tot aan het end,  
Een klinkerpad aan d'een, zand aan d'andre kant,  
Dit laatste na regen soms een soort van strand,  
En erg geschikt voor pootje-baden.  
Maar vijftig jaar geleden was men blij met weg en paden.  
Zo 's Zondagsmiddags in die tijd,  
Dan was de Spoorstraat vol gezelligheid;  
En vroeg men daar de reden van:  
"t Lokaal kump an", zo zei men dan.  
Nu zal dáárom geen mens meer gaan,  
Het voetbalveld trekt sterker aan.

De straat, zij is veranderd,  
De huizen evenzeer,  
De mensen, hun gewoonten,  
Hun leven nog veel meer.  
Ik moge U van die mensen  
Nu iets vertellen gaan  
Een d'huizen, die er stonden  
Of er nog heden staan:

Voor tachtig jaar vond men er slechts  
Acht huizen links, vier huizen rechts.  
1.7.2.4. stond op een paar,  
Ze waren gebouwd in het jaar,  
Dat het dorp herrees uit de as,  
Waarin het door brand het jaar daarvoor gelegd was.



Rechts dan stond eerst het huis van Wessel Planten;  
Een onderdeur gaf toegang aan de klanten  
Tot portaal en café, één van de zeven  
Rondom de kerk, waar na kerktijd de boer even  
Een kop koffie dronk, daarna de vrouw een glas rood  
En de man meest een klare. Met een brood  
Onder de arm vaak ging het dan huis toe  
Waar men langs modderige wegen aankwam, vuil en moe.  
Het hoofdmiddel van bestaan van Planten was boerderij,  
Een nevenbedrijf nog huurjagerij.  
Daar later geen der kind'ren aan voortzetting dacht,  
Werd alles onder de hamer gebracht.  
Hillebrands kocht het en sloopte 't, en nou  
Staat er het U allen bekende gebouw.

Daarnaast, in 17-24 was 't er gekomen  
Stond een groot huis, waarvoor twee lindebomen,  
Daarop twee witte harten geschilderd. Wat dat heeft beduid,  
Daarover liet de bewoner zich niet uit.  
Jan Kreeftenberg, van 't huis de eigenaar  
Was een bereisd man, dat wordt U klaar,  
Als U de bijnaam hoort, die hij te danken had  
Aan een verblijf in de Franse hoofdstad,  
Waar hij als jong schrijnwerker heen was getogen  
Om 't vak in de puntjes te leren. "And're ogen  
Maken mensen", had hij gedacht. Maar zijn faam  
Gaf hem "Jan Paries" nadien als bijnaam.  
Toen het huis na zijn dood werd verkocht,  
Werd Johan Weenink koper, want hem docht  
Die plaats zeer geschikt voor zijn zaak.  
Wie d'uitslag ziet zegt: "Die mening was raak".

In 't volgend pand, toen even oud -  
't Is sedert tweemaal reeds verbouwd -  
Beoefende sinds jaar en dag  
't Geslacht Bussink 't draaiersvak;  
't Oud spinnewiel, dat U thuis hebt staan,  
Is misschien uit hun hand gegaan.  
't Huis droeg de naam van "De Kaptein"  
Wat mocht daarvan de reden zijn?  
Heelweg heeft een Generaal, een Keizer,  
Als ik daaraan denk, word 'k nog niet wijzer.  
Werd het huis een tijdlang door vreemden bewoond,  
Thans een dochter der Bussinks als huisvrouw er troont.

Nu komt het laatste huis in de rij,  
De verdere kwamen eerst later erbij,  
Een huis alweer van hetzelfde model  
Uit dezelfde tijd ook zeker wel.  
Daar woonde Trinus Colenbrander,  
In de wand'ling "Kleinen Trinus" genoemd.  
Hij was een vrij veelzijdig man,  
Al zag men hem dat zo niet an.  
Hij blies trompet, was pianist,  
Een tijdlang ook nog organist,  
Verdiende 't brood als winkelier  
Was bovendien nog herbergier. -  
Nakomelingen had hij niet. Na zijn verscheiden  
Kocht D.W. Arentsen 't pand. Hij en zijn vrouw, met z'n beiden



Hebben toen een zaak weten op te bouwen,  
Waarin hun zoon met vertrouwen  
De toekomst tegemoet kon gaan.  
Kijk de zaak hier maar aan.

Nu de linkerkant van de straat.  
Daar, waar nu 't postkantoor staat  
Lag een tuin van d'overbuurman Kreeftenberg,  
Van de straat gescheiden door een lage heg,  
Dan volgde Jan Weggelaars smederij;  
Door Colenbrander verbouwd tot bakkerij.  
Toen die later galanterieën verkocht,  
Heeft hij voor de zaak een naam gezocht;  
"De kleine bazar" kwam erop te staan,  
En 't volk sprak van de bazar voortaan.  
Later kwam 't pand in andere handen,  
't werd veel vergroot tot zelfs twee panden.  
W.Schidt woonde er eerst, waarnaast nu Fukking,  
Toen de Jong en Meijer op de bovenverdieping,  
Thans woont er Winkelhorst, de man  
Waar men op radio-gebied voor alles terecht kan.

Waar Tabor thans in groenten handelt,  
Heeft Hillebrands jaren rondgewandeld  
En gewerkt, nadat Jan Konink er uit was gegaan,  
En daarna ving ook Hendrik Kranen hier aan.

Het volgend huis was postkantoor,  
Alleen nog maar P.toen, hoor!  
Eerst in het tegenwoordige werd P.  
Tot een kantoor voor P. en T. en T.  
Toen d'eigenaar het huis verkocht,  
Kreeg Egbers, wat hij zocht.  
Zijn zaak is toen naar hier verplaatst  
Uit de dubbele woning ernaast.

Dat dubbel woonhuis, waar ik nu van sprak,  
Verschafte velen reeds onderdak;  
Zo had, voor men de klokken van Egbers daar hoorde tikken  
Marcelis de Blank daar schoenen zitten flikken;  
Ook woonde 'er bode Groenema;  
Een zekere Blom kocht het een paar jaar daarna;  
Die brak het af en toen verrees daar weer  
't Gebouw van thans zo ongeveer;  
Een paar jaar slechts leefde Blom hier  
In dat huis als kruidenier  
Toen hij stierf kwam de zaak in 't bezit  
Van een ander, de heer J.Schmidt  
En toen diens zoon verhuisd was,  
Betrok Kranen het huis. 't Kwam hem van pas  
Om zijn zaak uit te breiden,  
Noodzakelijk geworden door de tijden.

We gaan weer verder en we komen  
Voor een huis met zware bomen.  
Rondom een vrij ruim plein;  
't Is d'oude dorpsheerberg Grünestein,  
Waar sinds een lang verleden  
De postkoets kwam gereden



Een reizigers afzette of wel innam,  
En wie voor zaken of wat laat kwam,  
Kon daar goed overnachten  
Een puike bediening verwachten,  
Want Abram Hesselink, dat kan gezeid,  
Stond voor zijn gasten steeds bereid.  
Wie in de zomer hier kwam om te rusten,  
Kon in het tuinhuis, zo 't hem lustte,  
Gezellig theedrinken, of voor wie dat liever deed,  
Stond in de veranda wel een stoel gereed  
Voor het doen van een dutje. De komst van 't spoor  
Bracht echter een grote concurrent, waardoor,  
En omdat de postkoets niet meer reed, de zaak minder floreerde,  
En daar Hesselink dit misschien weinig deerde  
Deed hij 't bedrijf aan kant. Hij heeft toen zijn tijd  
Aan zijn heel grote tuin gewijd.  
Die tuin was omringd door een heg,  
Die hij met zorg omringde, wat U zult inzien, als 'k zeg  
Wat ik zag, toen ik eens op een avond wou genieten  
Van 't mooie weer. Ik zag hem toen die heg begieten.  
"I'j zult wel zeggen", zei hij toen, "Wat bun i'j daar an't doen?"  
"Maor daar hef mi'j zowaar,  
"Een viezen keal mien heg gebruikt als urinoir".  
Hij zei dit laatste wel meer op zijn Varssevelds,  
Maar 't was duidelijk, de man was hels! Maar laat ik verder over hem zwijgen,  
Het tuinhuis moet een beurt nog krijgen,  
En de veranda, ja, die laatste vooral!  
Wat was die vaak 's nachts na een bal  
Een rustplaats voor gelieven, die 't scheiden  
Dan nog wat vroeg was; beiden  
Koosden dan daar nog een poosje  
Als eenmaal jong Kloris en Roosje.  
En Brammetje, die oude vrijer;  
Die gevoelde zich nooit blijer,  
Dan wanneer hij d'idylle kon verstoren  
Door zich even te laten horen.  
Grünestein kwam door koop in handen  
Van Veldhorst uit Lintel, en and're panden  
Verrezen er tegen en waar eens de tuin lag,  
Zodat men na een jaar of wat er vijf woningen zag,  
Terwijl ook het tuinhuis, och, was 't maar gegaan,  
't Werd een sta-in-de-weg, als woonhuis voortaan  
Er velen zou herbergen: een slager, twee barbiers,  
Een particulier, een schilder en twee winkeliers.  
Na Veldhorst en Tuinsma is het hoofdgebouw  
Niet veel veranderd. Ruesink woont er nou,  
De man, die je op moet bellen,  
Wil je een auto bestellen

Na Grünestein stond, wat dwars langs de weg  
Een huis bewoond door Willem Helminck; en als 'k U nog zeg,  
Dat de man Mauritsen-Willem werd geheten,  
Naar het huis door hem bewoond, dan kunt U weten,  
Waarom Jonkheer Strick van Linschoten naderhand  
De naam Mauritsshove gaf aan 't pand,  
Dat hij daar liet bouwen. De Jonker had ook boerderij,  
Maar heeft zo goed geboerd, dat hij  
De hele zaak weer van de hand deed.  
't Gebouw werd pastorie, 't koetshuis ging nog een tijd mee



Als woonhuis, later als catechisatie-lokaal,  
El Bethel, dat weet U zeker allemaal.

Op een na 't laatste huis. Hier las men de naam  
B.J.Kreeftenberg op het raam  
Boven de deur, molenmaker stond er onder,  
Nu veel windmolens verdwijnen, is 't geen wonder  
Dat Kreeftenberg omschakelde en houtzagerij  
Begon en houthandel en thans meubelmakerij,  
Maar 't is niet nodig, dat ik dat vertel,  
Dat wist U zelf al wel.

Ik kom tot nummer acht, ook oud!  
Wie 't heeft gebouwd?  
Men wist het mij niet te zeggen. Maar  
Voor ruim tachtig jaar woonde daar  
De familie Baas Becking. Huurjagerij was 't bedrijf,  
En 't is ook hier buiten kijf,  
Dat zeker weer 't spoor  
De oorzaak werd, dat het bedrijf ging te loor.  
Toen werd "Veldheim" een gezocht pension  
Voor wie een beetje betalen kon.  
Doch toen de dochter ging trouwen, ging moeder met haar  
Het huis werd verkocht en Levy eigenaar  
Dat 's al weer veertig jaar geleden.  
Het huis heeft haast zijn strijd gestreden  
Tegen de tijd, 't wordt oud en afgemat  
En straks gebeurt - ja, wat?

Zie zo, met de oudjes van 80 jaar  
Of nog meer ben ik klaar;  
Nu van twee and're nog een woord,  
Van d'ov'rige hebt U zelf genoeg gehoord,  
Omdat ze nog maar kort geleden  
Gebouwd zijn en dus heden  
Nog geen historie hebben, wat  
Heel anders is, dus wel 't geval, met dat  
Waarin H.Kreeftenberg, de schilder nou  
Woont. 't Werd gebouwd door Jan Grau,  
Die zich daar vestigde als Varssevelds eerste slager;  
De inkomsten waren evenwel zo mager,  
Dat hij weer vertrok. Mooy en Van Straaten  
Begonnen er een drukkerij, maar ondanks de baten  
Van de "Varsseveldsche Courant"  
Ging 't met hun zaak dezelfde kant.  
Na hen woonde daar de heer Kolkman,  
Waarvan ik U alleen vertellen kan,  
Dat hij eerst was commies bij de H.IJ.S.M.,  
Een tijdlang directeur van de "Geldersch-Westfaalsche Tram",  
Boekhouder ook, bij D.J.Jolink;  
Met de mond kon hij flink,  
Maar al kroop hij bij de machinist ook op de kar,  
Met de tram kwam de zaak nog meer in de war.  
Later kwam in 't huis slager Kamerling,  
Met wien het heel wat beter ging,  
Die 't uithield, ondanks een concurrent,  
De heer Van Diem, die vertrok in 't end.  
Voor slaggers was het dorp nog te klein,  
Daarvoor moet je tegenwoordig zijn.



Het Feestgebouw moet ik nog noemen.  
Men kon voor negentienhonderd niet roemen  
Op flinke zalen alhier. Een uitvoering met bal  
Was een lastig geval.  
Eens, 't was in negenennegentig moet U weten,  
Hebben we op zo'n feest heel leuk gezeten.  
Met z'n zessen! in een ledige bedstee,  
Voor dansen gingen we naar de gelagkamer beneên.  
Na meer dan één vergadering,  
Waarop het soms echt warmpjes toeging,  
Werd een N.V. gesticht, en lang niet mal,  
Een half jaar later was 't Feestgebouw er al.

Van d'andere huizen zal ik nu maar zwijgen,  
U zou er misschien te veel van krijgen.  
Ik zie al, dat U lacht.  
Ik dank U voor Uw aandacht.

---